

Dendrokronologisk Laboratorium

NNU rapport 20, 1997

RIBE KØBSTAD

Nationalmuseet, Afd. for Oldtid og Middelalder, og Antikvarisk Samling Ribe.

Indsendt af Sissel Plathe.

Undersøgt af Niels Bonde.

NNU j.nr. A 7836.

Dør

To prøver, *Quercus sp.*, eg, undersøgt. Begge dateret.

Prøverne stammer fra en dør, som Nationalmuseet har deponeret i Antikvarisk Samling Ribe.

Uddrag fra inventarprotokol i NM, Afd. f Oldtid og Middelalder:

"Kjøbt af Tegner R. Mejborg:

D1697.

En gammel Egetræs Dør, 30" bred og 58" høi; men de øverste , 5" høie Deel af Døren synes ikke at være oprindelig men dog at være tilsat i en temmelig gammel Tid. Forsiden indeholder 6 fiirkantede Felter, hvori udskaarne verticale Linieornamenter, der afbrydes ved hjerteformede Figurer. Bagsiden indeholder også 6 Felter, men disse er uden prydelser. "

Døren kaldes i dag for Maren Splid's dør, idet det antages, at døren stammer fra det hus Maren Splid beboede i Ribe i 1600- tallet. Denne tilskrivning er dog meget tvivlsom.

Døren blev skildt ad på Konserveringscentret i Ølgod og de tre fyldninger til højre, set forfra, udtaget til undersøgelse. To af fyldningsstykkerne blev undersøgt: det øvertste og midterste. Den tredie (nederste) fyldning er ikke undersøgt, da det blev skønnet, at den ikke ville bibringe nyt til undersøgelsen. Målebanerne blev tildannet med en barberbladskniv på den ene af fyldningernes endeflade. Hvert stykke er kun målt én gang; den indbyrdes sammenligning af de to årringskurver viste at de to fyldningsstykker stammer fra det samme træ ($t=31,27$).

Ingen af prøverne har splintved bevaret. Årringskurverne er sammenregnet til én kurve (00780009) på 190 år. Yngste bevarede årring er dannet i 1546 e.kr.

Korrigeres der for manglende splintved kan fældningstidpunktet for træet, hvorfra plankerne stammer, beregnes til efter ca. 1560 e.kr.

Dendroprovinien?

Kurven kryds-daterer (synkroniserer) bedst med såkaldte "Kunstkronologier". Det indikerer, at tømmeret højst sandsynligt stammer fra et træ med samme oprindelsesområde, som det materiale der danner basis for kunstkronologierne.

Disse er udarbejdet på grundlag af årringsundersøgelser af malede egetræspaneler (malerier), der i dag befinder sig i Tyskland, Nederlandene og England.

Oprindelsesområde for træet/tømmeret, som panelerne er fremstillet af, er ikke fastslået dendrokronologisk for nærværende, men træet antages at stamme fra områder i den østlige del af det mellempolske fladland.

Splintstatistik: Wazny, 1990.

Katalog

0078001A

Dør, fyldningsfeldt. Øverst til højre, set forfra. Radialt kløvet/savet bræt.

187 årringe bevaret, kun kerneved.

De bevarede årringe dækker 1359-1545 e.Kr., efter ca. 1560 e.Kr.

Prøven hidrører fra samme træ som 0078002A.

0078002A

Dør, fyldningsfeldt. Midt til højre, set forfra. Radialt kløvet/savet bræt.

190 årringe bevaret, kun kerneved.

De bevarede årringe dækker 1357-1546 e.Kr., efter ca. 1560 e.Kr.

Prøven hidrører fra samme træ som 0078001A

[Tilbage til rapportens side](#)

English summary:

NNU report 20, 1997

RIBE KØBSTAD

Door

Two samples of *Quercus* sp., oak were examined. Both dated. The samples derive from a door which is on permanent loan from the National Museum to the antiquities collection in Ribe.

Extract from inventory record in the National Museum's department of prehistory and

the middle ages:

"Purchased by Draughtsman R. Mejborg:
D1697.

An old oak door, 30" wide and 58" high; though the top 5" of the door do not appear original although seem to have been added in antiquity. The front consists of 6 square panels, in which are engraved vertical line ornament, interrupted by heart shaped motifs. The back consists also of 6 panels, but these are without ornament.-"

Today the door is called Maren Spild's door, in that it is presumed that the door comes from the house Maren Spild inhabited in Ribe in 1600's. This attribution though is very doubtful.

The door was dismantled in the conservation centre in Ølgod and the three panels to the right, seen from the front, were extracted for examination. Two of the panelling pieces were analysed: the top and the middle ones. The third (lowest) panel was not examined, as it was considered that it would not contribute more to the analysis.

The measuring surfaces were prepared with a razor blade on one end of each panel. Each piece was measured once.; the comparison of the two tree-ring curves shows that the two panel pieces derive from the same tree ($t=31.27$). Neither of the samples had sapwood preserved. The tree-ring curves have been averaged to form a mean curve (00780009) of 190 years. The outermost preserved tree-ring was formed in AD 1546.

Correcting for the missing sapwood the felling date for the tree from which the planks come, is estimated to after c. AD 1560.

Dendroprovenance?

The curve cross-dates best with the so called 'art-historical chronologies'. This indicates that the timber could come from a tree which have the same origin as the material which forms the basis of the art-historical chronologies. These are derived from tree-ring analysis of painted oak

panels (paintings) which are today found in Germany, The Netherlands and England. The place of origin of the wood/timber which the panels are made of, is not established dendrochronologically at present, but is taken to come from areas in the eastern part of the central Polish flat land.

Sapwood statistic: Wazny, 1990.

[Back to report page](#)